

İki eski arkadaştlar, uzun yılların hücre arkadaşları. İki kişilik hücrelerinde, cezaevinden çıktıklarında bir deniz kasabasının denizi gören yüksekçe tepesinden üzerinde buğusu tüten demli çaylar eşliğinde gün batımını izlemenin hayalini kurmak günlük hücre yaşamının olağan mesaisiydi. Denize, özgürlüğe olan hasretlerinin biricik öznesi yine denizdi, yine gün batımında güneşin kızılıklarını da bohçasına doldurup tepelerin üstünden yitip gitmesiydi. Ah, ah... Yaz akşamlarında güneşin denizin üzerinden aşırıp gitmesini görebilecekler miydi?. Güneş batınca hava kararır, geriye karanlıklar kalır. Karanlık sözcüğü ikisinde de istemleri dışında bir ürperti, tedirginliği çağırıştırır, bir süre konuşmadan endişeli gözlerle ve birbirlerinden saklayarak göz ucuyla birbirlerine bakar, ortalık sus pus olurdu. Birisi konuyu değiştirmek için ortaya matrak bir laf atar, tedirginliklerini bastırmak için zoraki gülümserler, konu yeniden çeke çeke denize ve günbatımına getirilirdi.

Şiire düşküncü birisi. Okuya okuya ezberlediği, her okuyuşunda başka tatlar bulduğu Nazımın “Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim” kitabındaki şiirleri okurken, diğeri yoğurt kabı içinde yüzdürdükleri kâğıttan gemilerle meşguldü. Dalıp gitmişti ikisi de. Gözlerini kapatırlar, çıkarlardı bulutların üstüne... Kanatsız kuşlar uçamazdı, kanatları yoktu ama uçacaklardı... Kimseciklere görünmeden, çıkacaklardı bu delikten. “Yaşamak güzel şeydi be kardeşim”...Sahi en iflah olmaz firariler bulutlar değil miydi, halden anlarlar, severlerdi firarileri... Sislerini salarlardı gökyüzüne koynunda saklardı firarileri. Uçacaklardı işte, inadına uçacaklardı bulutların üstünde...Ama öyle ama böyle...Firar!... Niçin olmasın...

Hani Nazımın şu denize ilişkin şiirleri de alıp götürdü insanı... Karpuz kabukları, mavnalar filan... Kuzey rüzgârları esiyordu mısralardan... İki arkadaş, iki yoldaş kuzey rüzgârlarının denizden getirdiği iyot kokusunu genizlerini yakarcasına içlerine çekerler, sarhoş olurlardı..., Ve de bizim ülkemizde karanfil kokardı menekşe gözlü tepeler.

“İşte böyle matruşka”.

İki kişilik hücrenin hayali konuğuydu Matruşka ve öznesiydi hayallerinin şiir severimizin.

Dizeler ilerledikçe yakınlaşıyordu menekşe kokulu tepeler, ay ışığı, yıldızlı geceler ve ipek bir halı gibi davetkârdı firari bulutlar, “haydi, gelin”... Pırrr diye uçmuşlardı dört duvarlı, demir kapılı hücrelerinden ve atlamışlardı ipek halılarına... Bulutların üstünden seyrediyorlardı azgın dalgalı denizlerin köpüklü sularını, içlerine çekiyorlar, genizlerini yakıyordu rüzgârların getirdiği iyot kokusu...

Yüksek tepeden seyrettikleri dev gibi gemiler, etraflarında fır dönen kayıklar özgürlük alametiydi. Bütün yeryüzünü, insanları, hayvanları, çiçekleri, böcekleri, dağları, denizleri, dereleri bu kirlenmiş pis dünyadan başka bir dünyaya taşıyabilirlerdi... İki birlikte işaret parmaklarını hücrelerinin demir parmaklığından uzatarak “ bunlar firar melekleri” dediler. Haksız da değildiler hani, cezaevi idaresinin küçük yoğurt kaplarıyla verdiği suyun birisi masmavi, üzerinden martıların uçtuğu uçsuz bucaksız denizdi, kâğıttan yaptıkları büyükçe olanı şu görünen dev cüsseli gemiydi, diğerleri minik minik kayıklardı. “Bu geminin yelkenlerini açıp dümenine geçince ver elini özgürlük, kim tutar bizi”. Bu gemi Nuh’un gemisiydi... Bütün insanlık tutsağı oldukları şu bok dünyanın demir pencerelerini un ufak edip Nuh’un gemisiyle yenedünyalara göç edecekti... Herkese yer vardı bu gemide, savaş ağaları, ölüm tacirleri hariç...

Bu geminin sirenleri, kalafatı, yelkenleri alın terinden emekten yapılmıştı... Şu gördüğün masmavi denizin sakın sadece sulardan ibaret olduğunu düşünme, şu gemilerin de, çığlık çığığa üstümüzde uçuşan martıların da... Bu tepe, güneş, gemiler ve martılar daha önce yoktu buralarda, hepsi firaridir, zincirlerini kırarak özgürleştiler. Bir biz insanlar düne kadar demir parmaklıklarımızı parçalayamadık, ömürler tükendi, ömrümüz tükeniyor... Şafak söküyor, kalkıp ayaklarımızın üzerine, yaratan ellerimizi fark ettik... “Hazırız” deyip düştük yollara... Burada moladayız, elbette çakılıp kalmayacağız. İlerliyordu dizeler, devriliyordu kitap sayfaları. Her bir dize, şiir olmaktan çıkıp var olmanın birer nesnesine dönüşüyordu. İki arkadaşın, iki yoldaşın menekşe kokan yüksek tepeden baktıkları denizde yüzen şu gemiler, şu kayıklar özgürlüğün ipek yolunun kervanlarıydılar. Kervanlar yola gece çıkar, geceleri düştük yollara... En ciddi, en kadınsı tavıyla emreder gibiydi Matruşka:

“Sakın gözlerinizi gökyüzünden, göremediğiniz denizden, yüksek tepelerden ve günbatımında güneşin kızılığından ayırmayın, kollarınızı indirmeyin, parmağınızı hedeften saptırmayın, arkanıza bakmayın sakın, hayal geminiz su alır yoksa...”

Bindiler gemilerine, kırdılar dümeni uçsuz bucaksız sıcak denizlere, çekin kürekleri, beklemek yok, oyalanmak yok. Gece rüzgârı serin esiyor. Başlarının üzerinde göz kırpan yıldızlar uçuşuyor, kocaman bakır tepsiye benzeyen ay ışığı gözlerini dolduruyor.

“Nerelisin Matruşka”...

“ Moskova önlerinde, Stalingrad savunmasında Hitler faşizmine karşı savaştım, Nazımın destanındaki Tanya’ yım ben, Karadeniz’in sularını yara yara geldim.”

“Sen nerelisin”

Doğu halkları kurultayının Komünist Enternasyonal temsilcisiyim, Türkiyeliyim”.

Kaptandı üçüncüsü. Soruyu beklemeden cevap verdi: Dünyalıyım...

“Hitler faşistleri leş gibi kokuyordu, burunlarımızın direğini kırardı pis kokuları. Yaz aylarının zorluklarını pek umursamadık ama bizim oraların zorlu kış günleri meşakkatlidir. Yiyeceğimiz yoktu, postallarımız yoktu, sırtımızda kaputlarımız da lime limeydi. Taktık canımızı dişimize, süpürdük faşistleri Moskova’dan, Stalingrad’dan bok süpürür gibi... İnanılır gibi değildi, şehir karanfil kokmaya başlamıştı.”

Bütün yeryüzünün karanfil kokması için savaşmaya değmez mi?”

“Menekşeler” dedi “ikincisi”.

Nasıl rahat, korkusuzdur yaprakları, dalları. Benim içim darlandığında menekşeleri seyrederim. Onun içindir dağlara tutkunluğum. Bir de yeşilliklerini koyun üstüne, yıl geçer saniye kadar gelmez insana... Bizim ülkenin devrimcileri menekşe renklidir. Korkusuz korkusuz bakarlar, bundandır korkuları korkakların, bundandır zindanların kaderi olması devrimcilerin. Korkudan beslenen korkaklar çocukların gözlerine de korku ekerler. Kendi korkularından çocuklar da korksun isterler. Fırsatım oldukça çocuklara demet demet menekşe dağıtırım.

Gülümsedi kaptan.

Alman faşizmine karşı spartaküstlerle birlikte savaştım, bir toplama kampından kaçarken vurularak mı öldürüldüğümü, yoksa SS subaylarının kurşuna dizerek mi öldürdüklerini, ya da bir darağacında idam edilerek mi öldürüldüğümü hatırlamıyorum, İtalyan faşisti Musolini’yi Roma meydanında ayaklarından asan partizanların arasındaydım, İspanyada Franko celladına karşı Cumhuriyetçilerin saflarında savaşan bir komünisttim, Latin Yoldaşlarla birlikte ABD emperyalizmine karşı Peruda, Uruguay’da, Arjantin’de ve diğer birçok Latin Amerika ülkesinde savaştım. Che’nin matarasından su içtim, azığını paylaştım. Velhasıl yeryüzünün bu ülkelerine çöreklenen faşizmin hedefinde bütün insanlık vardı, faşizme karşı savaştık, yenildik, öldürüldük lakin faşizm de bizim savaşımız sonucu yenildi. Şimdi 21. yüzyıla bakın bir de. Yendiğimizi

düşündüğümüz faşizm çok daha iğrenç yöntemlerle, usturuplu, sunturlu yalanlarla ve korku imparatorluklarıyla yeryüzünün her yerine çadır kurmuş, bütün insanlığa karşı ölüm pususunda... Hangisini sayayım, ABD den Avrupa'ya, Asya'dan, Latin Amerika'ya, uzak Doğudan orta Doğuya yeryüzünün bütün alanlarında zehirli mantarlar gibi ürediler. Elbette bir ülkenin falanca şehrinde, kasaba veya köyünde doğduk, bir ülkemiz var. Sadece bizim ülkelerimiz değil, yeryüzünün bütün ülkeleri faşizmin çizmesi altında ezilirken hangi ülkeden olduğumuzun ne önemi var. Devrimcilerin ülkesi artık bütün yeryüzüdür ve bu beladan bütün yeryüzünün canlıları ele ele vererek kurtulabiliriz ancak. Ancak o zaman bütün şehirler karanfil kokar, ancak o zaman çocuklara demet demet menekşe götürürüz. Yoksa karanfillerin, menekşelerin bittiği topraklarda eşek otları, deve dikenleri bitecek. "Dünyalı olmanın zamanıdır arkadaş"...

Kafasını kaldırıp tavana baktı şiir sever. Örumcek bağlamıştı hücreleri. Yoğurt kabında gemileri yüzdürüyordu arkadaşı.

Demir kapının kilidi "gıcırt" etti, "sayıma" dedi yüksek sesle gardiyan.

"Hayal kurmak bile yasak bu amına koyduğumun yerinde " dedi şiir sever.

Dünyanın en ciddi, en içten, en matrak en çocuksu kalbiyle güldü arkadaşı.

"Nazımın hangi şiirinden bu dize" dedi.

Ve küf kokuyordu hücre.